

CANOMASSALLERA

fil de cotó i teixit associatiu

El Sant Boi noucentista

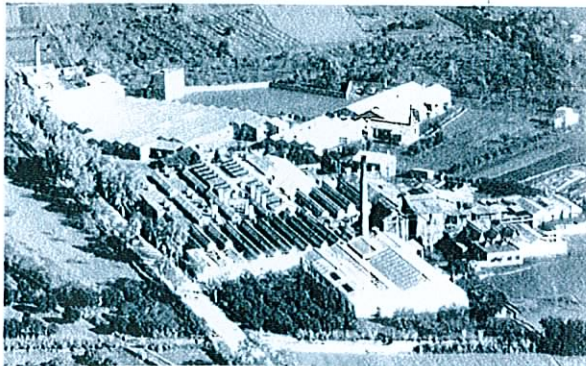
El popular "carrilet" va arribar per primer cop, a Sant Boi, el 29 de desembre de 1912.

Propaganda comercial de "Cal Quirzet", 1920.

Vista aèria de la fàbrica Manufacturas Españolas Dubler, S. A.; anys 50.

Propaganda comercial dels tallers Vilà i Parés situats a l'edifici on, fins a 1892, s'havia hostatjat l'Ajuntament de la nostra vila, 1920.

**TALLER DE CERRAJERÍA DE MÁQUINAS,
— DE OBRAS Y FERRETERÍA —
VILÀ Y PARÉS**

Construcción y reparación de toda clase de maquinaria: Bombas, Motores, Molinos de viento, etc.
Reparación de Máquinas de coser

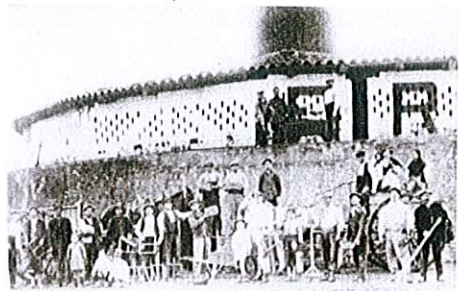
CALLE DE LA CONSTITUCIÓN, 38
SAN BAUDILLO DE LLOBREGAT

A

L'arribada del segle XX la nostra vila comptava amb poc més de 5.000 habitants. Les bases econòmiques s'assentaven en l'agricultura i l'antiga tradició artesana del teixit de lli va ser absorbida per la "Colònia Güell" de Santa Coloma de Cervelló (1890). Uns 300 santboians i santboianes van treballar en aquella empresa en els seus primers anys.

Una millora substancial de la xarxa de comunicació local (el 1904 s'inaugurava el pont sobre el Llobregat i, el 1912, arribava el popular "carrilet"), així com la neutralitat espanyola a la Guerra Europea (1914-1918) permeté un important desenvolupament de la producció fabril catalana, especialment en el sector del tèxtil. A Sant Boi, entre 1918 i 1920, s'inauguraven la gran fàbrica **Manufacturas Españolas Dubler, S.A.**, a la carretera de Santa Creu de Calafell i "**Cal Quirzet**", una indústria d'arrel tradicional a l'antic camí de Viladecans.

Grup d'obres de la bòbila Freixas. Fotografia de 1920, aprox.

Propaganda comercial de "Can Dubler", 1920

SEDAS Y FIBRAS ARTIFICIALES
para Industrias textiles

CANAL DUBLER

Teléfono 101-11 - R. d. Baudillo
Manufacturas de Tercidos, Tintes y Aplicas

Hilaturas Gossypium, indústria tèxtil (1921-1973)

La xemeneia i els edificis de la central tèrmica, poc abans del seu enderrocament. Fotografia de 1977

El 1921 s'iniciava la construcció de "Can Masallera", a Sant Boi de

que fa referència al nom del fundador de la fàbrica, el senyor **Agustí Masallera i Castell**.

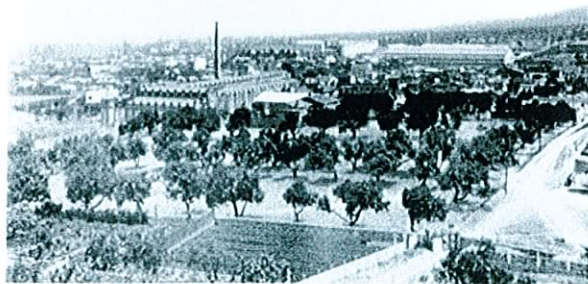
El projecte arquitectònic, signat per **Francesc Berenguer**, i que no va arribar a concloure's mai, pretenia edificar uns 6.400 m² de naus en forma d'U a la partida de Sant Pere, a la banda nord de l'antic camí de Viladecans.

El 1923 la fàbrica, dedicada sempre als filats de cotó, comptava amb 7643 fusos i donava feina a unes 100 persones.

Grup de treballadores i treballadors fent, a simulant, bosses d'empaquetatge. Anys 60 [Fot.: CVI]

Vista general de "Can Masallera". Imatge presa des del Castell de Sant Boi. Any 1960, aproximadament. [Fot.: BDP]

Festa dels reis a "Can Masallera", gener de 1958 [Fot. ATM / PZS]

Capçalera comercial dels primers anys de Hilaturas Gossypium, S.A.

Fàbrica en San Baudilio

HILATURAS GOSSYPIUM S.A.

Grup de treballadores i familiars, en una de les jornades de portes obertes. Imatge de 1960, aproximadament. [Fot: AIM]

1925

Construcció d'una torre destinada a cambra d'expansió dels ventiladors dels batans.

1927

S'acaba la construcció de l'actual nau del carrer Mallorca.

1935

La fàbrica s'amplià sobre l'eix del carrer de Vídua Vives.

1936

Els anys de guerra civil "**Can Massallera**" és col·lectivitzada.

1949

Construcció d'una central tèrmica per al subministre de fluid elèctric.

1950

Construcció d'una caseta per a estació transformadora d'electricitat al carrer Mallorca.

Grup de treballadors custodiant l'urna a les eleccions sindicals de 1966. [Fot: ICF]

La mort del senyor Masallera, l'any 1965, va coincidir amb un període de grans canvis al món de la producció tèxtil amb la introducció al mercat, de forma masiva, de noves fibres sintètiques i procediments que repercutiren, de forma decisiva, sobre les envellides estructures del moviment fabril català, d'arrels tan tradicionals. Finalment, el darrer dia del mes de març de 1973, coincidint amb l'esclat de la crisi internacional del petroli, "**Can Massallera**", tancava les seves portes com a productora de fil de coló.

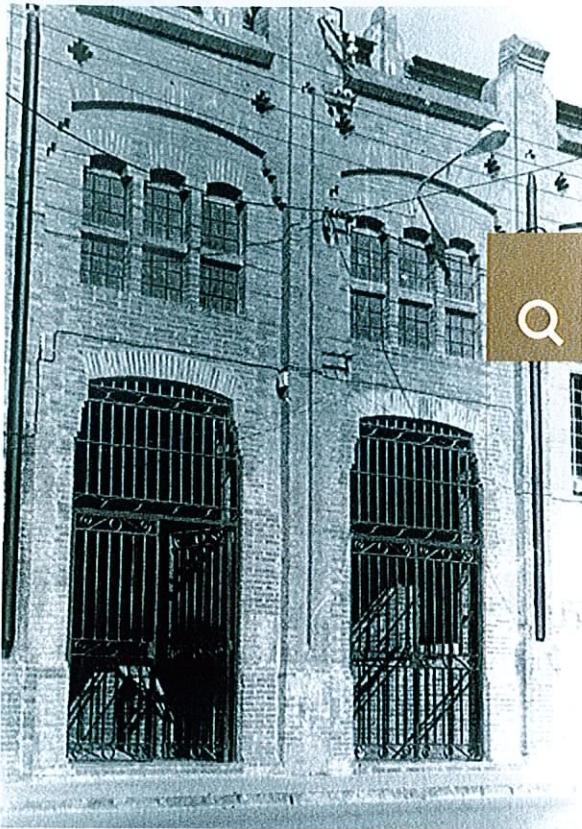
Vista, de mitjans anys 20, d'una de les naus de "Can Massallera". En destaca l'important nombre de treballadores. [Fot: JRC]

Grup d'administratius de "Can Massallera". Octubre de 1963. [Fot: ICF]

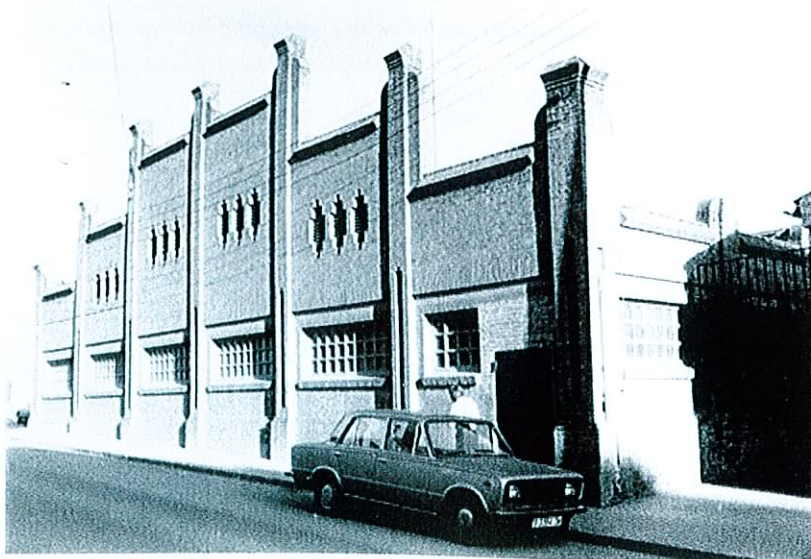

Can Massallera, la recuperació d'un espai. (1977-1998)

Porta d'accés pel carrer Mallorca. Any 1986.

Façana al carrer Cerdanya. Any 1990.

Nens treballant als continguts de l'exposició "Viure Sant Boi". Any 1983.

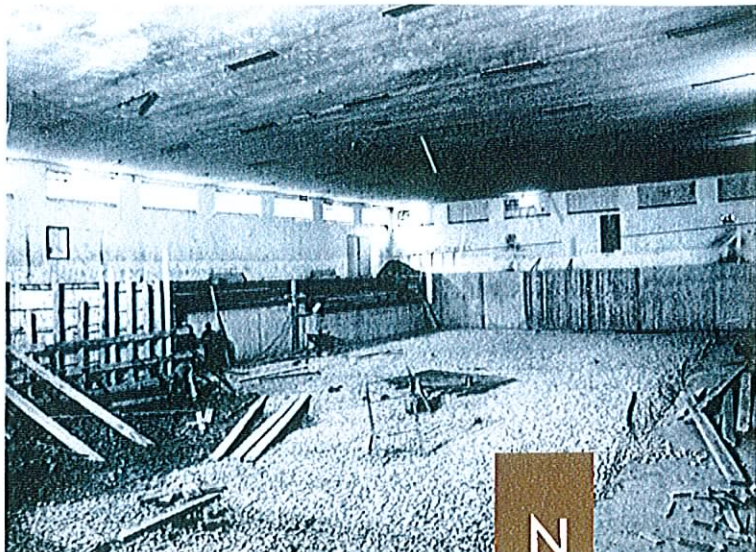
Quatre anys després del tancament les naus de "Can Massallera" allotjaren, i fins a 1981, al primer centre de Formació Professional de la nostra ciutat en paral·lel a la desaparició d'algunes de les dependències del recinte industrial. Poc a poc s'afegiren diversos serveis i activitats municipals: una escola pública, l'emissora municipal "Ràdio Sant Boi", serveis socials, grans exposicions, tallers d'arts plàstiques, l'escola municipal de música, un poliesportiu, actes de la Fira de la Puríssima i un llarg etcètera.

Grup de nens treballant els continguts de l'exposició "Viure Sant Boi". Desembre de 1982.

Conferència-debat dintre dels actes de l'exposició "10 anys d'ajuntaments democràtics". Any 1989.

El poliesportiu "Massallera" en obres. 1990.

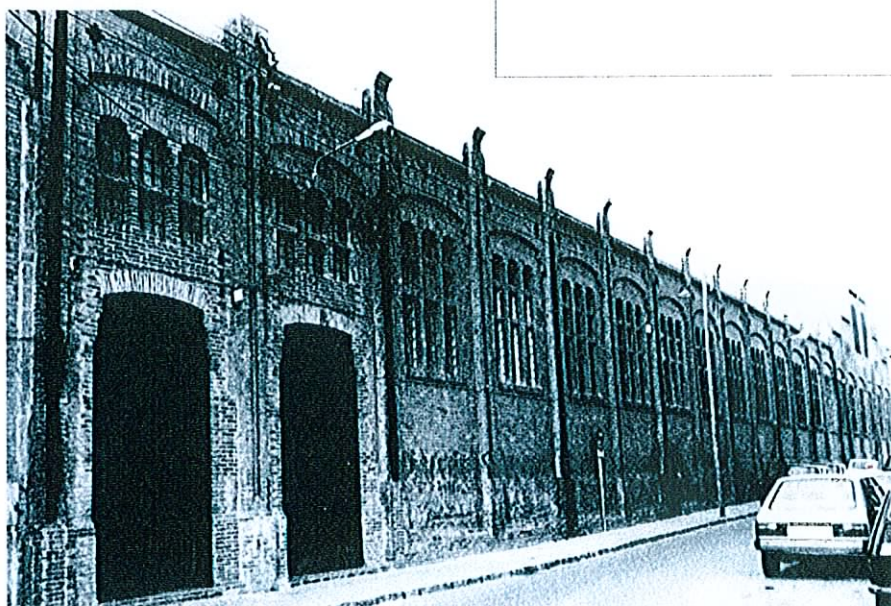

Vista interior de la porta d'accés pel carrer Mallorca. Any 1997.

N

o ha estat, però, fins a la dècada dels 90 quan s'ha pogut afrontar la remodelació integral del recinte. Un projecte finançat per la multinacional Alcampo i dirigit pel gabinet d'arquitectes Gelabert & Associats ha permès posar -novament- a disposició de la ciutadania totes aquestes infraestructures des del novembre de 1997. Avui l'antiga fàbrica tèxtil acull el Casal de Barri Vinyets Molí-Vell i és el major equipament sociocultural de la nostra ciutat.

Façana al carrer Mallorca. Any 1990.

Actuació musical dintre dels octes inaugurals del nou complex "Can Massallera". Novembre de 1997.

L'amplitud dels espais és un dels principals octius de "Can Massallera". Novembre de 1997

Exposició de fruita. Fira de la Puríssima de 1983.

Artur Terré i Tornamira,
home de fàbrica,
Torelló (1897) - Sant Boi (1986)

Artur Terré, des de la Torre Picó, davant d'una imponent vista de "Can Massallera". Abril de 1952. [Fot.: ATM]

Imatge del dia que li fou lliurada la medalla al mèrit en el treball. Era el 13 de desembre de 1970. [Fot.: ATM]

El senyor Terré lliurant una cistella de queques a una família de treballadors. Nadal de 1957. [Fot.: ATM]

El senyor Artur Terré inspeccionant els treballs de filatura. Juliol de 1962. [Fot.: ATM]

d

e mans del seu pare conegué els rudiments bàsics de la filatura del cotó. La seva aventura empresarial s'inicià amb la invenció d'una màquina per al bobinatge de rodets de fil per a les màquines de cosir domèstiques. L'any 1922 treballava en la idea d'obrir un taller de recuperació de vehicles de la Guerra Europea. L'any següent acceptà l'encàrrec de dirigir el taller mecànic de "Can Massallera" i, poc després, la direcció de tota la planta de Sant Boi. Una tasca que desenvolupà fins el 1973, data de tancament de la mateixa.

Al llarg de 50 anys d'activitat desenvolupà, a partir de la pròpia experiència, nombroses patents de millora dels procediments industrials que arribaren a ser implementades al tèxtil nordamericà. L'any 1970, el Ministeri de Treball, li concedí la medalla d'argent al mèrit laboral.

Conegut pel tracte directe i paternal amb els obrers en voldríem destacar una frase seva que recull bona part de la seva filosofia de gestió: "el Director de fàbrica ha de solucionar un 20 % de problemes tècnics i un 80 % de problemes socials".

Patronat:
Patronat Municipal de Cultura i Joventut,
Patrimoni Cultural,
Àrea d'aport de
Àrea de Comunicació i Participació Ciutadana.

Impressió:
Carles Serrat i Bernal,
Arxius Històric Municipal de Sant Boi.

Disseny:
Óscar Bessó, Xavier Fernández.

Materia impresa per:
Adalberto Terré Marcellés [ATM]
Baldri Dreu Pisu [BDP]
Cecilia Vicent Heróndez [CVH]
Joan Ros Cardona [JRC]
Jaume Vilà Tosa [JVT]
Josefina Vilà [JV]
Lidia Soban Amarós [LSA]
Pilar Zorrilla Serrà [PZS]
Ricard Terré Marcellés [RTM]
Teresa Carbonell Fobra [TCF]